

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Leven Ende Deughden Vande Vveerdighe Agnes Van
Heilsbagh Gheestelycke Dochter Onder de bestieringhe
der Societeyt Iesv**

Huysmans, Daniel

T'Antwerpen, 1691

II. Liefde tot Godt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37188

dickwils ende soo uytdruckelijck voorghestelt wiert, blijkt de reden door de welcke, sy beweeght ende ghetrocken wiert, om de dry goddelijcke Persoonen in't besonder t'aenbidden, t welck sy soo vele jaeren ghedaen heeft.

II. CAPITTEL.

Liefde tot Godt.

Ick verdeele dese liefde van de voorgaende: Niet om dat de liefde tot de H. Dryvuldigheyt, een andere liefde is, als de liefde tot Godt: maer om dat de liefde van de welcke wy in't voorgaende Capittel gesproken hebben, uytdruckelijck tot elcken Persoon in't besonder ghestiert wort: Ende dese liefde, niet de Persoonen, maer de nature Godts voor opzicht heeft, oft eenighen Persoon in't besonder, ghelijcken dese liefde, ghemeynlijk oeffent, ten opzicht vanden tweeden Persoon, die ons geweerdicht heeft te verlossen.

§. I. Haer bereytselen tot dese liefde.

Een ziele die Godt vierighlijck soeckt, sal hem vinden: Ende die oprechtelijck naer dese liefde verlanght, sal van de selve vervult worden. Godt keert sich tot den mensch, als den mensch sich door de gratie tot Godt keert: Ende hoe desen inkeer van onsen t'weghe grooter is; hoe den wederkeer van Godt oock milder ende grooter sal wesen. De grootheydt van desen inkeer tot Godt kan men bespeuren, uyt de neerstigheyt inde kleynste sonden te schou-

schouwen ; uyt de sorghe van alle sijn wercken tot Godt te stieren ; uyt de versaekinghe van sijn selven ende haet van sijn lichaem ; uyt den yver der zielen , uyt den dorst der volmaecktheyt ; uyt d'onversaede-lijke begheerte om Godt vierighlijck te beminnen ; ende uyt andere dierghelijcke merck-teekenen. Want dit als brant-stocken zijn om inde ziele dit vier t'ontsteken , ende te vermeerderen.

Hoe seer heeft *Agnes* oock de minste sonden gheschouwt , hoe bitterlijck die beweent , hoe vreedelijck die bestraft in haer lichaem ? Hoe neerstigh is sy gheweest om Godt altijd voor ooghen te hebben , ende alle haere wercken , woorden , ende ghepeysen tot dese noort-sterre te stieren ? Hoe onvermoeyelijck was sy om de zielen tot Godt te brenghen ? Hoe begheerigh om altijd in deughden te voorde- ren , ende gantschelijck in Godts liefde te blaecken ?

Was sy in eenighe sonde , oft schijn van sonde ghe- vallen , sy en was in haer ghemoet niet gherust , voor dat sy vergiffenisse van de selve bekomen hadde : Een gheschiedenisse sal ons dit goet maecken. Twee Raets- heeren waeren tot haer huys ghekomen , om af te vraeghen wat oordeel sy hadde van eenen persoon : *Agnes* bekende rechtsinnelijck 't ghene sy wiste : maer ghemerckt dat in dese ghetuyghenisse eenighe fouten van desen persoon vermelt wierden , hadde hier over naer 't vertreck van dese Raets-heeren soo groot ghe- voelen , ende wiert in haer ghemoet soo beswaert , dat sy niet en wiste waer sich laeten , om Godts ooghen t'ontgaen : Meynde van droefheydt te beswijcken : Gonck terstont naer de Kercke op't Munster : Al waer sy haer sondige ooghen niet en derfde op- slaen
naer :

naer den Autaer. Sy verdiende, soo haer docht, dat Godt almachtigh om dit misdaet alle straffen aen 't landt soude toe-senden: viel met neder-gheslaeghen ooghen plat ter aerde voor den thron Godts, door de voorspraecke van alle de Heylighen bermhertigheyt ende ghenae de versoeckende, ende biddende om over haere sonden alleen gestraft te worden, sonder dat haeren naesten mede-deelen soude van haer verdiende boete. Aldus ter aerde liggende, hoorde in 't binnenste haerder ziele dese woorden. *Staet op, uwe sonden zyn u vergeven.* Voelde sich te saemen met Godt vereenight, ende vande groote zee der Godtheyt omringhelt: maer dies niet tegenstaende gongh daer nae tot haeren Bicht-vader om ootmoedelijck haer schult te belijden.

Hoe verre dat sy inde Goddelijcke liefde vervoorderde, sy was altijt in haer gevoelen bloot van deughden, ende van alle goet: Want haere vierige wenschen waeren, altijt meer en meer in dese liefde te blaecken, ende hoe seer sy vervoordert was, en scheen noyt te beghinnen naer behoorte. Ontrent het begin als sy te Ruremonde quam, schreef sy aldus: *Ick was seer beschaemt in mijn selven, my soo ellendigh siende, soo naeckt en bloot van alle deughden: maer ghevoelde in my eenen stercken treck tot Godt, om ten lesten alle deughden 't sijnder liefde te oeffenen. Van desen tijdt scheen ick niet te gaen, noch te loopen, maer te vliegghen tot Godt. Ick gaf lichaem ende ziele ten besten, om een saecke te bekomen, daer het al in te vinden is. Desen treck, die my voort dreef, was soo groot, dat ick mijn selven niet wederhouden konde. De begeerte van lijf-kastijdinghen was meerder. Ick verkreegh oorlof om een ketene aen mijn lijf te draegghen, met stekende pinnen,*

pinnen, ende om tusſchen dagh ende nacht dry disciplinen te doen. In dese pijnen sagh ick my niet aen, maer mijnen Bruydegom, staende aen de Colonne van sijn geesselinghe. Door dit aensien gongh ick my dickwils te buyten, meer doende dan my geoorloft was. Want siende de geesselinghe van mijnen Bruydegom, die hy uyt liefde tot my onderstaen heeft, wiert ick ontsteken inde selve begeerte, om liefde voor liefde te geven. Eylaes die ick gaf was seer ongelijck: maer hadde ick meer konnen doen ter liefde van hem, die sijn selven aldus voor my gegheven heeft, soud'et gedaen hebben. Ick wenschte hondert duysent millioenen lichaemen te geven, ende dan en soud'et noch niet zijn ten opsicht van dien grooten Godt: maer't was een genegentheyd, om ten minsten eenighe liefde te bewijſen. Soo was haer ziele vlammeende naer haeren Godt.

Haer voordere bereydinghen tot dese brandende liefde, magh ick hier over slaen: gemerckt dat sy, of geseyt zijn, of op haer eyghen plaectse noch sullen geseyt worden.

§. 2. Over-een-kominghe tusſchen haeren Wille
ende den Wille Godts.

Die malkanderen beminnen zijn van wille vereenight. Agnes en begheerde niet, als in alles den wille Godts te volbrenghe, ende pleeghe te segghen. *Ick en wille niet als Godts wille: Want hy is mijnen, ende ick ben de sijne.*

Sy beklaeghe dat-men menschen vint, die iet anders soecken als de voet-stappen Christi, ende sijn wel behaeghe te volghen: *Och arme schepselkens, seght sy, hoe verblint zijn wy, eenen anderen wegh ingaende, als onsen Saligh-maecker inghegaen is. Och blinde zielen! Wat*

Z

ncer-

neerſtigheyt doet-men, om ſijn eyghen ſelven te ſoecken :
 Ende dat door 't opſtoken van 't helsch ſerpent. Och dat
 wy ſoo weynigh paſſen op Godts wel behaeghen.

De vreeſe van eenigh ongeval, of het ongeval
 ſelf, en ſtoorde haer gheenſints. Wiert den uytwen-
 digen menſch met eenigh droef ghevaer, pijnen ſieck-
 ten, opſpraecken, of andersins gheſtoort : Den in-
 wendighe menſch bleef in kalmte, ende met Godt
 vereenight. Ende op dat deſe ghelijckvormigheyt al-
 tijdt ſoude beſtandigh weſen, gonck ſy dick wils tot de
 plaetſen daer de H. Maghet beſonderlingh ghe-eert
 wort, ende verſocht aldaer haeren byſtant, om in't
 volbrenghe van den wille Godts altijt ſtantvaſtigh te
 blijven.

Terwijlen ſy met Godt vriendelijck handelde quam
 haer eens levendigh te voren, dat Godt aen den duy-
 vel macht gegeven hadde, om haer daedelijck nae de
 helle te voeren. Sy gaf haer terſtont over, om vol-
 ghens den wille Godts nae de helle vervoert te wor-
 den, mits dat ſijn liefde haer ſoude by-blijven. VVaer
 toe en was deſe ziele niet bereet, om den wille vol-
 komentlijck te volbrenghe, die oock bereet was naer
 de helle te verſincken, als het Godt ſoude willen? Hae-
 re eere was Christus, haere vreught ende blyſchap was
 Christus, alle haer begheerte was den wille Christi te
 volghen ende te volbrenghe : ſy was bereet voor al-
 tijt het goddelijck aenſchijn te derven ende voor alle
 eeuwigheydt de tormenten der helle te lijden, hadde
 ſy door eenen winck verſtaen, dat dit Godts wille
 was.

§. 3. Hoe Agnes sich gekeert heeft tot Godt.

HAer herte ende alle krachten haerder ziele waeren soo by dagen als by nachten inghekeert tot haeren Beminden, inden, welcken sy alleenlijck schein te leven: Ende sy wenschte dat oock alle andere haer wercken met een heyligh opsicht tot Godt soude ghestiert worden: want het haer seer pijnighde, iemant te sien die door eenighe onghereghelde driften tot eenigh schepsel vervoert, ende van Godt afghekeert wiert. Eens bemerckt hebbende, dat iemant sonder behoorlijcke inghekeertheyt in Godt, ende met merkelijckelijcke grammoedigheydt de suyveringhe van haeren huys-raet besorghde, schreef sy aen haeren Biecht-vader aldus. *O dat wy soo luttel letten op het suyveren onser ziele, die onvergancelijck is, ende eeuwelijck moet leven? Al wat hier beneden is, moet vergaen: O dat wy soo onbedachtelijck aen dese dinghen hanghen, ende ons door dese aenkleventheynt in perijckel stellen, van te vallen inde eeuwighe doot. Mijn herte pijnicht my als ick dit sie. O blintheyt over blintheyt! VVaer van ons, Godt bevrijden wille.*

Hier uyt blijkt hoe dat Agnes haer wercken tot Godt ghestiert heeft, als sy soo seer ghepijnicht wiert door dierghelijcke ghebreken, die sy in haeren naesten bemerckte.

Haer ghestaedighe inghekeertheyt in Godt en kan ick niet bequaemelijcker voorstellen, als met de volghende woorden, die sy twee jaeren voor haer afsterven uyt last van haeren Biecht-vader gheschreven heeft. Den welcken niet te vrede zijnde met het ghene sy daeghelijckx aenteekende, haer belast heeft een

feer beduydelijcke ende wijd-loopende verklaeringhe te schrijven, nopende haer gheduerighe inghekeert- heyt in Godt, ende nopende den gront van dese inghekeertheydt: om volle kennisse te hebben, of hier mede gheen bedrogh des vyants vermenght was; ghemerckt dat hy iet wonders des aengaende bemerckte. Sy schrijft aldus.

Voor al ben ick uwe gratie versoekende, o Heere, door de Moeder Godts, in Godt almachtigh, om te kunnen te geven, dat uwe Majesteyt door sijnen dienaer van my versoekt: te weten, op wat maniere ick my bevinde, om alle daeghen ende oogenblicken meer ende meer in te gaen in Godt, in't binnenste mijnder ziele, daer Godt sijn alder eygenste besittinghe heeft, ende daer mijn ziele met hem inder waerheyt als in eenen hemelis. Dat Godt voorder gelieft heeft aen dit sijn alderonweerdighste instrument te kennen te geven, sal ick daer laeten: maer wil door Godts gratie, volgens't bevel van K. B. van dien tijdt beginnen, als my dit by blijvende ende voortgaende inwendigh licht, van Godt self, door sijn eygen by blijvende woorden, vergunt ende ingestort is.

'T is, soo ick meyne, tusschen i welf ende dertien jaeren geleden, dat ick my door eenigh gesegh seer benauwt vont: want men seyde, dat inde stadt een Heylighe Dochter was, ende dat ick dese Heylige was. Ick noch swack in't verduwen van sulcke spijsse, al hadde ick kennisse dat alle gratien van Godt komen, ende door hem alle goet ons toe gebrocht wort, ende alle eere hem alleen toekomt; mits dat dese kennisse noch duyster ende onvolmaeckt was, en konde dit ghesegh niet liyden. Oversulckx hadde voor ghenomen ter oorsaecke van dusdanige woorden, uyt dese stadt te ruymen, ende naer een onbekende wooninge te vertrecken: want ick liever hadde te sterwen, als dese achtbaerheyt te verdraeghen.

Dis

Dit besloten hebbende, viel my inden sin, voor mijn ver-
treck my te wapenen, met mijnen Heere, Schepper ende Ver-
losser door de H. Communie: ende van hem te versoeken,
dat hem soude gelieven my te leyden, ende te stieren, daer't
hem soude aengenaem wesen, ende daer't my door sijn gratie
het salighste was. Dit betrouwde ick vastelijck.

Den volghenden dagh, naer dat ick het H. Sacrament
ontfanghen hadde, my voeghende aen de voeten van mij-
nen Salighmaecker, die in my Sacramentelyck was rusten-
de, ende met hem handelende van mijn ver treck, gevoelde
ick, dat hy in't binnenste mijnder ziele tot my sprack dese
woorden: En vrees niet: blijft hier. Ick ben in u: ende sal
altijdt in u blijven.

Door dese woorden was ick soo gestelt dat ick niet en wiste,
hoe ick't hadde. Van dien tijdt af, voelde ick in my een
meerder uytwerckinghe van liefde tot Godt, ende mijnen
naesten, als te voren; ende grooter geneghentheydt om de
deughden te volghen, ende te versaecken al wat strydigh is
teghen Godt.

Ick verstont oock te saemen op wat maniere ick de deugh-
den aenvatten ende oeffenen soude: als of Godt my met de
handt nam, ende aentrock. Desen treck is altemer soo sterck
geweest, dat het niet mogelijk en was my te wederhouden:
ende is tot desen ooghenblick noch wonderlijcker dan te vo-
ren, in een overgietinghe van inwendighe dronckenschap,
waer van ick niet spreken kan.

Maer cer-men hier toe komt, soo is de Ziele menigen bergh
op ende af gegaen, door distels ende doornen: ende moet ve-
le inwendighe ende uytwendighe benautheden uyt staen, soo
naer ziele als naer lichaem. Want V. E. en alle man moet we-
ten, dat men in desen wegh niet altijdt honingh smaect:
maer dat aen de ziele wel yser ende stael wordt voor-ghestelt.

om te knauwen, in alle verlaetenheit, soo van boven als van beneden: die niet dese harde spijse sich alsdan onderhouden moet.

Vaer nyt volght, dat de ziele hier door gesuyvert ende bequaemer wordt om meerdere gratien t'ontfangen, tot Godt te naerderen, ende op te wassen. Gelyck eenen boom, die voor eerst sich in d'aerde met de wortelen vast hecht: want als hy sonder dat, inden wasdom sou voorderen, ende met vruchten gelaeden worden, soude neder-vallen. Ende gelyck de vruchten vanden boom, door de straeten der sonne smaeckelyck worden: soo gaet het oock met de ziele.

Eer dat onse zielen inden wasdom der deughden op-gaen, ende vruchten draeghen: moet'er nootsaeckelyck een diep ende wijd fundament van oormoedigheit gestelt worden, ende dat meeren meer, naer elke gratie die sy ontfanght. Ende souden dese vruchten aen de H. Drijvuldigheit smaeckelyck worden, soo moet den Goddelijcken sonne-schijn daer op vallen: ende moeten door den heeten brandt der Godaelijcke liefde gekockt ende geconsijt worden, in't heet brandende Vaderlyck herte. Soo worden sy aen Godt ende alle Heyligen smaeckelyck: ende geven hier in desen tijdt, ende hier naemaels, eenen wonderlijcken geur. Vaer van ick moet swijgen. Soo swemt de ziele, ende verliest sich in dese groote ende verbreyde zee, ende, vindt dat ick niet en kan te kennen geven: ende wordt aldus van Godt overgoten, ende als een met Godt; soo dat sy in d'cn tijdt, anders niet en siet, anders niet en weet, anders niet en voelt, dan Godt alleen.

Welcke gratien altemet soo groot zijn, dat het lichaem, aen't welck dese gratien eenighsins mede ghedeelt worden, te swack is, om sulcks te verdraeghen: soo dat het dickwils daer van moet te bedde ligghen.

Vanderlijck is Godt in sijn goetheyt, die ons soo krancke

crea-

creaturkens met sijn gratie ende voorsmaeck des Hemels voor-komt: om dat wy soo kranck sijn, ende niet goets in ons hebben, noch van ons selven vermoghen. Daerom geeft hy ons Boven-natuerlycke hulpe ende kracht, die de natuere boven haer selven verheft.

Ick alderonweerdighste bevinde my geduerighlijck, gaende ende staende, op sulcke maniere inde teghenwoordigheyt Godts, als of ick in hem besloten, ende met hem allen waere. Als ick eenighe uytwendighe dinghen voor hebbe, of met iemandt moet handelen, gevoele my met Godt omringhelt, ende hebbe mijn ooghe op hem gevestight, ende leere hier door, wat ick doen of laeten, spreken of swijghen moet. Ende als ick my altemet wat te verre uyt-keere 't sy in spreken 't sy in 't uytwendigh werck, soo wordt mijn ziele als met een woelen verduystert: dat ghewaer wordende, neme mijnentoevlucht tot de Moeder Godts, om door haer voorspraecke wederom genaedelijck van Godt belommert te worden. Dese verduysteringhe heeft in my somwijlen een ure, of een half ure geduert, oock wel eenen halven dagh maer niet meer.

Voorts bevinde ick my in dit licht in't gaen, in't staen, in't wvercken, in't spreken: ende dat met soo smaeckelijcke liefde, die uyt dat binneste op komt, ende sich in heel de ziele verdeelt, dat oock den ondersten mensch met soo groote vreughden vervult wort, dat dese by gheen vreughden deser wereldt te vergelijcken zijn. Ende dit is allen ooghenblick te doen soodickwils als ick my inden grondt tot Godt keere.

Ick wil hier by voeghen wat desen gront is. 't is het aensien van mijnen Niet, ende onweerdigheyt: Want hier in is het al geleghen. Als ick my tot den afgront van mijn onweerdigheyt keere, op den selven ooghenblick worde ick soo opgetrocken tot Godt, dat ick my al-te-met nauwelijckx kan houden, van dese ingekeertheyt aen d'ooogen der menschen kenbaer

baer te maecten. Ia't alder-ghenuchelyckste dat my dese inkeeringhe by-brenght, is, dat ick sie dat desen afgront, het diepste der helle onder de voeten van Lucifer, mijn eyghen plaetse is, die my toe-komt.

In alles, daer eenigen lof, of iet menschelijckx aen ghelegghen is, of in al wat mach voor-vallen, bevinde ick my door dese geduerighe oeffeninge onder de voeten van Lucifer: Ende sie daer teghen dat opstaende goddelijck Licht, dat my beweeght om Godt almachtigh eere ende glorie van alles te geven, ende dat my niet anders toe-komt, dan veracht, versmaet, onbekent, ende verstootten te worden. Waer door ick bereydt ben, tot den diepsten afgront der helle te sincken, ende dien te verdraeghen, met de selvc liefde, door de welcke ick dat in mijn selven gevoele. Door dese begeerten ben ick als droneken ende over-droncken in Godt.

Als ick naer de Communie gaen, soo stelle ick my op die voorgaende plaetse inde helle met een insien, dat Godt my genaedigh wille wesen: Ende verwachtē Godts inkomste in my als sijn eygen. O ick en kan dit niet uytbrengen, wat hier uyt volghet. 'T is een eeuwiggh leven, dat hier begint, ende eeuwelijck dueren sal.

Als ick sie, dat den duyvel van eyghen glorie aenkomt, vluchte ick terstont naer mijn plaetse, het diepste der helle: soo en derft hy niet by komen. Ende gevoele my terstont omcinghelt van de goddelijcke ghenade, die my beschermt van alle quaet.

De voorseyde plaetse, in't diepste der helle, houde ick voor mijn eyghen: Ende gevoele in my, dat geen andere my toe-komt. Wort my een andere gegeven, dat is alleen de goetheyt Godts over my: waer van hy sijns selfs eeuwigghen lof moet blijven.

In dese verdiepinghe meer ende meer, in desen afgront
der

der helle, ben ick nacht ende dagh, gaende, staende, werckende, biddende. Ende bewinde my hier alrijt in die onthelsinge Godts als droncken: Ende dat met soo groote vreught mijnder ziele, dat ick 't niet kan uyt-spreken. Soo dat ick hoorende, niet en hoore, siende, niet en sie: al is't dat'er veel geruchts ontrent my is. Ia al gonck'er veel geschuts beneffens my gelijkelijck los, dat en soude my niet verstroyen. VWant al is't dat ick dat hoore: 't inwendigh in-blijven en wort my niet ontnomen.

Ick hebbe dick wils by mijn selven gedacht, of sulcke stilte ende vereeninge eender ziele met Godt, wel mach vergheleken worden, by 't opimmeren van Salomons Tempel daer soo veel aerbeyders van alle slaghe elck in sijn werck waeren, ende nochtans gheen gerucht maecken, ghelijck haer ampt mede brenghet. Misschien was'er gerucht, maer ten wiert van niemant gehoort. Hoe dat is, of niet, ick voele de gratie Godts, die my sonder uytwendige stooringe aendriest: Ende dat met soo groote blyschap, dat ick niet en wete hoe ick ben: Maer gevoele my daer in, als in eenen Hemel: Naementlijck als ick my op de Communie-banck bewinde, of daer henen trecke. Daer ick nochtans groote vreesse gevoele, om my in Godts tegenwoordicheyt aldaer te stellen: Daer dien grooten Godt, met al wat in hem besloten is, in my komt herbergen.

Dit insiende, wort gantsch mijn lichaem ontstelt: Ende gae al bevende daer nae toe. Ende hier is't dat ick noch dieper insincke in mijnen Niet, ende in d'onthelsinge Godts: soo dat ick niet en wete waer ick gaen.

Als ick Godt ontfangen hebbe, blijve ick in hem, ende in den selven voorgenoemden gront: Insiende, wie ick ben, ende wie dien gast is, die ick gelogeert hebbe: te weten Godt. Ick moet hier voorder van swijgen.

Dit insien van mijnen Niet, ende van de plaetse der helle,

die ick verdiene, heb' ick van't beginsel mijnder bekeer-
ghe gheoeffent, sonder dat my iemant dat ick wete, daer van
onderwesen heeft, dan Godt alleen. Die ick door sijn gratie,
hier in gevolght hebbe: Ende my sijn handt, soo ick hope,
tot het eynde mijns levens niet ontrecken sal, maer dieper
ende dieper in-leyden in mijn vernietinge.

Och dat alle de gene die desen wech leeren ende begrijpen,
sonder ophouden neder sackten in haeren Niet? Dan soude
Godts gratie waerachtelyck in die zielen geboren worden.
Och den mensch en heeft van sijn selven niet: 't is al van
Godt: groot ende kleyn komt van hem: Ende van ons niet,
dan dat wy de verderffnisse zyn van alle goet, soo inwendich
als uytwendich.

Dat my dit noyt uyt mijn herte en gaet. Daerom bid' ick
altijt, dat ick mijn inwendige ooghe hier op mach gevesticht
houden: VWant wy altijt tot quaet genegen zyn.

VWy moeten wel lettē dat wy alle neerstigheyt doen om ons
selven te kennen, ende om te weten wat den gront van onse
meyninge, liefde, ende alle onse neerstigheyt is: Of daer niet
onreyns mede gemengelt is: Op dat wy aen geene onreynig-
heyt eenige plaetse, ofte wasdom gheven. VWant onsen gront
moet enckelijck Godt zyn: Ende 't opsicht van ons spreken,
geselschap, kleederen, alle onse wercken en meynigen, Godt
alleen. Vinden wy iet anders, dat wy terstont daer mede naer
Godt loopen, ons hier over schuldigh kennen, onsen noot klae-
gen, met eenen inwendigen inkeer in Godt, ende met een
neder sackinge over onse gebreken.

Soo moeten wy ons verootmoedigen, ende vernederen voor
de vouten Godts, ende van sijnen Stadt-houder: VWant hoe
wy ons meer vernederen, hoe wy meer sullen verheven wor-
den. In dese valleje wast d'ootmoedigheyt, sachtmoedigheyt,
lijdsaemheyt, ende andere deughden. Dit is den rechten en-
de

de Waerachtighen wegh. Die desen wegh niet en gaen, die dolen. In desen gront is eyghentlijck Godt.

Hier van en kan ick niet meer segghen: geve my in alles onder, ende en soecke niet anders, dan eenvoudelijck onghe-sien, onbekent, ongheacht, ende aen Godt alleen bekent te wesen. Ick betrouwe in Godt, die my door sijn goetheyt in gheen dolinghe sal laeten vallen.

Ick bekenne, dat het noodigh is, een nauw toetsicht op vrouwen te hebben: Want den vyant seer listigh is. Maer ick oordeele, dat soo lanck als iemant sich inde voorschreven plaetse van vernietinghe, in't diepste der helle stelt, hoe langher hoe dieper, niet te vreesen heeft van grooten val. Maer als wy door de kranckheyt van onse bedorven natuere ons af keeren van onse vernederinghe, alsdan sijn wy in perijckel van vallen.

Daerom is't dat wy alle daeghen onses levens in groote vreesse staen, ende moeten inde liefde Godts onses Bruydegoms voorderen: Ende dat door de voorspraecke van onser aller Moeder, Moeder der genaede: op dat wy door haer tusschenspreken staende blijven: Ende voortgaende in onse vernietinghe, in dien ongrondeerlijcken afgront van onsen Niet, moghen kennen ende sien, dat wy van ons selven niet zijn, ende alle eere Godt alleen toekomt.

§. 4. Hoe Godt sich ghekeert heeft tot Agnes.

Godt en heeft niet ontbroken sijn weder-liefde te bethoonen aen soo Godt-minnende ziele: want hy teer dickwils, ja gheduerighlijck, behalven 't by-blijvende licht, van 't welck nu ghesproken is, met onuytsprekelijcke merckteekenen van sijn teghenwoordigheyt ende liefde in haer herte sijn woon-plaetse nam, als in sijn eyghen besittinghe ghelijck-men ee-

nighsints nyt het voorgaende verhael bemercken kan ende noch klaerder sal mercken.

Sy hoorde menighvuldighlijck sijn goddelijcke inspraecken; sy kreegh kennisse van heymelijcke ende verholen saecken; sy wiert van toekomende uytval- len ghewaerschouwt; haer ziele was ghestaedighlijck vervult van den voorsmaeck der hemelsche wellu- sten.

Dese dinghen gaf sy aen den Biecht-vader te ken- nen soo veel als sy konde, om hem ghehoorsaem te zijn; maer en vont gheen woorden, ja gheen ghelijc- kenissen in al wat de werelt besit, om eenighsints dese goddelijcke minne-treken te beschrijven. *Och hier van is veel te seggen, schrijft sy: VVondere over wondere dingen die aen desen vvorm der aerde gheschiet zijn, ende ick d'onvveerdighste ghesmaeckt hebbe.*

Soodanighe jonsten zijn haer daeghelijckx vele jae- ren gheschiet, die niet alleenlijck haer ziele vervulden van een hemelschen troost, maer oock tot het lichaem verspreyt wierden, soo dat alle haer litmaeten hier van mede deelden ende haer lichaem door dese hemelsche treckinghen menighmael boven d'aerde opgheheven wiert. Sy wiert soo krachtighlijck van Godt tot sijn liefde inghenomen dat sy somwijlen door den over- vloet van desen treck in perijckel van sterven geweest is, ende achterdencken hadde dat sy van gheene an- dere sieckte, als van dit soet ghewelt soude sterven.

De gratien noemt sy, *een overvloedigheyt, een zee der Godtheyt, en ombelsinge; een geestelijcke dronckenschap:* Sy en kan gheen woorden vinden om dese dinghen te bedieden.

Haere vereeninghen duerden heele daeghen ende nach-

nachten, die alsdan schier eenen ooghenblick schein
nen te wesen: *VWant in dese gesteltenisse oock vele jaeren,
eenen ooghenblick schijnen te zijn*, soo sy seght. Wat is't
wonder dat foodaenighe ziele dickwils uyt riep: *Wie
sal my verlossen van den kercker des lichaems?*

Door de menighvuldigheydt ende verheventheydt
van dese onverdiende gemeynschap met Godt, wiert
haer ootmoedigh herte, ter oorfaecke van haer groo-
te onweerdigheydt, somwijlen gedreven, om aen dier-
gelijcke jonsten te wederstaen, ende de selve met alle
haer vermoghen te beletten: *maer Godt was Meester,*
seght sy, ende desen wederstandt sonder baet. Ja sy
wierdt alsdan van Godt berispt, ende onderwesen, dat
haer toe-stont dese Goddelijcke miltheydt gewilligh-
lijck t'ontfanghen, ende oock in dese gevallen met de
H. Maeghet moest segghen, *Siet de dienst-maeght des
Heere, my geschiede naer u vvoordt.*

'T is onnoodigh de Goddelijcke jonsten die sy geno-
ten heeft hier in't besonder aen te wijsen: *VWant heel
desen Boeck daer van vervult is.*

*S. 7. Dickwils sieck zijnde vande overgrootte jonsten die sy
van Godt ontfongh, wordt versterckt, om sonder krenc-
kinghe der ghesontheit, noch grootere jonsten
t'ontfanghen.*

SY lagh seer dickwils heele daghen te bedde, van
geen andere sieckte bevanghen zijnde, als van on-
macht, die haer lichaem behiel door de innighe ghe-
meynschap met haeren Beminden: want de krachten
haers lichaems onbestandigh waeren, om soo seldsae-
me mede-deelinghen der Godtheydt te verdraeghen.
Het heeft. dan Godt ghelieft dese swaerheydt des lic-
haems.

haems te verstercken, om de voorighe gāven, ende noch meerdere, van hem t'ontfanghen, sonder achterdeel van haer gesontheyt.

Op eenen Sondagh naer des Heeren Hemelvaert, wiert sy by nacht vanden hemel verwitticht, dat sy voortaan noyt en soude sieck worden al-hoe-wel sy even mildelijck diergelijcke, ja noch meerdere gratien soude genieten.

Dese waerschouwinghe wiert haer met soodaenighe ingetogentheyt gegheven, dat sy voor desen, diergelijcke jonsten ghenoten hebbende, ghenootsaect gheweest was op haer bedde te rusten, maer aldan en voelde haer lichaem geene machteloosheyt: waer door de waerheyt van dese openbaeringe begoft bevestight te worden. My is ombekent, op wat jaer dit gheschiet is: maer volghens den draet van haer schriften moet het meer als thien jaeren voor haere doot gheschiet zijn.

Korts daer nae, wederom inde Goddelijcke liefde verslonden zijnde, verstont sy de bevestighe vande voorseyde inspraecke met dese woorden: *De gratien die ghy van my ontfanghen sult, oock gaende en staende, en sullen voortaan inde ghesontheyt niet beschaedighen.* Ende inder daet is sy van desen tijdt van diergelijcke verzwackinghen bevrijdt geweest, al was't dat diergelijcke ende verhevender jonsten haer menighvuldigher toe-vielen, oock op de straeten, ende in't by-wesen van andere.

Op een andere plaetse schrijft sy aldus. *Dat my te vooren slauw ende sieck maeckte, is nu mijn medecijne ende sterckie. Door de pīnen self, die ick alderonweerdighste door de loutere Goddelijcke goetheyt gheniete, worde ick*
kloec-

kloeckerende wromer : schijne daer in te groeyen ende vet te worden : schijne voort te vliegghen daer't de Goddelijcke Majesteyt beliest.

§. 6. VVaerom soo luttel menschen tot dese ghemeynschap met Godt geraecken.

GElijck *Agnes* seer groote liefde droegh tot haeren naesten, soo wenschte sy grootelijcks, dat vele zielen de voor-gemelde jonsten vanden Heere ghenieten souden: ende beklaeghde, datter soo luttel gevonden worden, die den aerbeydt willen aen-nemen, den welcken noodigh is om daer toe te komen. Dit wiert haer met een vermaeckelijcke verbeeldinghe te kennen gegheven in 't eynde van Julius 1637. Sy sagh alsdan onsen Salighmaecker sijn selven stellende als een roose tusschen een doorne haeghe. Dese roose was seer liefelijck van reuck, die soo jeughdigh ende soo sterck was, dat d'omligghende velden van desen aengenaemen reuck vervult waeren, ende al wat op de velden ghesaeyt stont, groeyde seer gulfighlijck door desen soeten geur. Sy sagh vele menschen voor-by dese velden passeren, de welcke niet-teghenstaende dat sy dese roose roken ende saeghen, nochtans gheen en lust hadden om die te plucken, ende dat uyt vreesse van sich aen de doornen te quetsen, die dese roose omcینگelden. Sy sagh'er nochtans sommige, maer weynige, die door desen soeten geur aen-gelockt, ende door de weerdigheyt van dese roose, die hun bekend was, verweckt wesende, kloeckmoedelijck sich begaven om de roose te plucken. Naer de beschrijvinghe van dese verbeeldinghe, seght sy : *Soo gaet het met de menschen deser werltdt. Het meeste-deel sचेpt vermaeck inden soe-*

ten.

*Leven vande weerdighe
ten geur van dese roose, dat is, in onsen Salighmaecker, voor
soo veel als sy deelachtigh moghen zijn van sijn vreughden
ende genuchten, ende wenschen met hem den Hemel te be-
sitten. Maer men vint'er seer weynighe, die de doorne hae-
ghe, dat is, den vwegh des lydens willen door-breken, om
niet alleenelyck sijnen geur maer hem self te besitten, die
door het lijdē gesocht, gevonden, ende ghenoten moet wor-
den. Eer dat een ziele Godt smaecten ende besitten kan,
moet'er pijnelyckheyt van stekende doornen, door verster-
vinghe der natuere ende des lyden voor gaen.*

III. CAPITTEL.

Liefde tot het Hooghweerdigh H. Sacrament des Antaers.

Hier valt veel te segghen: want ick aengaende
haere liefde tot dit Hooghweerdigh mysterie, en-
de de weder-liefde van Christus, soo seldlaeme ende
soo ghedenckweerdighe stucken in haer schriften be-
vinde, als in weynighe levens van Heylighen ghelesen
worden.

*§. 1. Christus openbaert haer inde Misse, offerende dit
Sacrificie aen sijnen Vader.*

IN't beginsel als sy te Ruremonde ghekoimen was,
Misse hoorende inde Kercke der Societeyt, sagh sy
Christus ten halven lijf boven den kelck, die met een
bly ghelaet, ende met eenen vriendelijcken toe-lach
haer aensende, in deser voegen toe-sprack. *Ick offere my
op desen Antaer, door de handen des Priesters, voor u, ende
voor alle menschen, tot een offerande van danckbaerheyt*
en-